

פיתוח שיטות לניטור עש התמר הקטן באמצעות פרומון המין

חוקר אחראי: ד"ר ענת זאדה – מו"פ ערבה דרומית

רקע תאור הבעיה ומטרות המחקר:

עש התמר הקטן *Lepidoptera: Batrachedridae Batrachedra amydraula*, מהווה את אחד ממזיקי המפתח של התמר. הדברה לא יעילה של המזיק עלולה לגרום לאובדן 90% מהיבול כתוצאה מנשירת פרי. ב 2010 ו 2011 זוהו חלק ממרכיבי פרומון המין של המזיק ע"י החוקרת הראשית וחבריה, אולם תוצאות ראשוניות הראו כי הזיהוי לא הושלם ויש להמשיך ולבדוק את הרכב הפרומון. מטרות העבודה ב 2012:

1. קביעת המרכיבים הפרומונליים החשובים למשיכה וכיוונון היחסים בין מרכיבי הפרומון ללכידה מיטבית.
2. לימוד הפנולוגיה של עש התמר הקטן ע"י ניטור הזכרים לאורך כל השנה באמצעות פרומון המין, ניטור זחלים ופגיעתם באשכולות, בפרי מתפתח ובפרי בשל, ולימוד הקשר בין תוצאות הניטור בפרומון לניטור הזחלים בפרי.
3. התאמת הפיתיון והמלכודת לניטור בתנאי השדה לשימוש יעיל ונוח ע"י המגדלים.

מהלך המחקר

במהלך 2012 בוצעו למעלה מ 10 ניסויי שדה בהם נבחנו הרכבים שונים של הפרומון.

תוצאות

לאחר שיפור שבוצע בשיטת האנליזה ובדיקת נקבות מן הבר במעבדה לכימיה של פרומונים במינהל המחקר החקלאי נמצאה בנוסף לשתי התרכובות שזוהו בעבודה הראשונית תרכובת נוספת, חיונית לפעילות אופטימלית של הפרומון ומשפרת את יעילות הלכידות של הזכרים.

בניסויי שדה נמצא ההרכב היעיל ביותר של שלושת התרכובות הפעילות, הרכב המשפר את יעילות הלכידות פי חמש ויותר בהשוואה להרכב הפרומון שהוצע בעבר.

נמצא כי בנוסף לשלושת מועדי התעופה המופעים בספרות יש מועד נוסף בסתיו.

מסקנות ובעיות שיש לתת להם פתרון בהמשך:

לבחון את הקשר בין לכידת הזכרים במלכודות והנגיעות בפרי לקביעת עיתוי ההדברה המיטבית.